

ดอกเบี้ย

คำว่า ดอกเบี้ย สัญญากู้ยืมเงินเป็นนิติกรรม ๒ ฝ่าย เกิดขึ้นด้วยการแสดงเจตนาของคู่สัญญา ดังนั้น คู่สัญญาจะตกลงกันว่าจะคิดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้ ถ้าตกลงกันว่าจะคิดดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยที่ตกลง และวิธีการคิดดอกเบี้ยต้องไม่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อตกลงนั้นจึงจะใช้บังคับได้ ผู้กู้มีหน้าที่เสียดอกเบี้ย

ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยคือกรณีผู้ชำระดอกเบี้ยเกินอัตรากฎหมายกำหนดไปแล้วจะได้คืนหรือไม่

แต่เดิมแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาส่วนใหญ่จะถือเป็นเรื่องชำระด้วยความสมัครใจโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีความผูกพันที่ต้องชำระคืน ฎ๑๓๔๗/๒๕๒๒ ฎ ๓๘๖๔/๒๕๒๔ ซึ่งใช้หลักกฎหมายตาม มาตรา ๔๐๗ บุคคลใดได้กระทำการอันใดตามอำเภอใจเหมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้ยู่่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ ท่านว่าบุคคลผู้นั้นหาสิทธิที่จะได้รับคืนทรัพย์สินไม่ ซึ่งมีผลให้ไม่สามารถเรียกคืนได้

แต่ต่อมาที่มงานทนายฤชดาได้สืบค้นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ใช้ในการต่อสู้คดี พบว่ามีการวินิจฉัยในสาระสำคัญใหม่ของการชำระดอกเบี้ยเกินอัตรากฎหมายกำหนด ให้นำเงินที่ชำระมาชำระคืนต้นเงินทั้งหมด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2131/2560

โจทก์คิดดอกเบี้ยจากจำเลยร้อยละ 1.3 ต่อเดือน หรืออัตรา ร้อยละ 15.6 ต่อปี ซึ่งเป็นการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 มาตรา 3 ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา 654 มีผลให้ดอกเบี้ยดังกล่าวตกเป็นโมฆะ กรณีถือไม่ได้ว่าจำเลยชำระหนี้โดยจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือน

หนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้ยู่่าตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องชำระ อันจะเป็นเหตุให้จำเลยไม่มีสิทธิได้รับทรัพย์สินนั้นคืนตาม ป.พ.พ. มาตรา 407 เมื่อดอกเบี้ยของโจทก์เป็นโมฆะ เท่ากับสัญญา กู้ยืมมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้ โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิดนัด และไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ ไม่มีสิทธิคิดได้ จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด

บทสรุป

ซึ่งถือว่าศาลฎีกาวินิจฉัยในสาระสำคัญใหม่ของการชำระดอกเบี้ยเกินอัตรากฎหมายกำหนด โดยสรุปได้ว่า ดอกเบี้ยของโจทก์เป็นโมฆะ เท่ากับสัญญา กู้ยืมมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้ โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิดนัด และไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้ จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด

เมื่อเป็นดอกเบี้ยเกินอัตรากฎหมายกำหนดเป็นโมฆะแล้วมีสิทธิคิดดอกเบี้ยเพราะเหตุผิดนัดหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สัญญา กู้ยืมที่ดอกเบี้ยเกินอัตรา เป็นโมฆะตั้งแต่วันที่ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดตามมาตรา ๒๒๔

ที่มา <http://www.lawyers.in.th/2018/01/27/contract-loan/>

